

Косовска битка

Маричка битка

Маричка битка

- Маричка битка или бој код Черномена, одиграла се на реци Марици у петак 26. септембра 1371. између снага Османског царства под вођством румелијског беглербеге Лала-Шахина и српских снага које су бројале око 60.000 људи (70.000 по Халкокондилу). Српску војску предводили су краљ Вукашин и његов брат деспот Јован Угљеша и обојица су погинули у бици.
- Поједини историчари наводе 1367. или чак и 1363. за годину битке, али сви заједно тврде да се битка одиграла код Черномена, данас грчки Орменио у области Еврос, на пољу које Турци наводно дан данас зову Сирф синдиги, погибље Срба.
- Вукашина наслеђује његов син Марко, познатији као Марко Краљевић, али не успева да одржи српске земље и недуго после битке постаје турски вазал.
- Ова битка представља почетак османлијских освајања територија којима је владао српски цар Душан.

МАРИЧКА БИТКА 25–26 септембра 1371.

Косовска битка

- Косовска битка (битка на Косову, бој на Косову, Косовски бој или Видовданска битка) је вођена 15. 1389. године на хришћански празник Видовдан, недалеко од Приштине, између српских и османских снага. Српске снаге је предводио кнез Лазар Хребељановић и међу њима су биле и снаге његових сродника и савезника, док се на челу турске војске налазио султан Мурат I са синовима Јакубом и Бајазитом.
- У првој фази битке, српске снаге су потиснуле противника, а један од српских витезова (Милош Обилић) је успео да убије султана Мурата. Његов син Бајазит је успео после тога да консолидује своје редове и крене у противнапад у коме је заробљен кнез Лазар. Он је по његовом наређењу погубљен, после чега се османска војска повукла са бојишта и напустила Србију.
- Први извори о самој бици говоре о српској победи, а тек касније се јављају наводи о нерешеном исходу и српском поразу (средином XV века). Због тога се сматра да је сама битка завршена највероватније српском победом или евентуално нерешено, али она по својим далекосежним последицама представља отоманску победу.
- Лазареви наследници су под притиском мађарских напада (јесен 1389) и њихових контаката са Вуком Бранковићем, склопили у првој половини 1390. године мир са Бајазитом и признали његову врховну власт. Уз помоћ његових трупа, они су успели да потисну Мађаре и поврате изгубљене пределе у западној Србији.
- Косовска битка је имала велики одјек у тадашњој Европи и успела је да привремено заустави османско ширење у Европи. Она је током наредних векова постала централни мотив српске народне епске поезије и централни мотив српског националног идентитета.

- После победе у бици на Марици, Турци нису одмах почели са правим освајањима на Балкану, него су, учврстивши своје положаје, стали да шире свој утицај и да стварају упоришта за даље напредовање. Турци нису хтели да упорном борбом изазову против себе један хришћански савез пре него постану сасвим сигурни, него су се, за почетак, задовољавали тим да балкански владари признају њихову врховну власт и да их натерају на плаћање данка, како би повећали своја финансијска средства. Зато они нису заузели Вукашинову област, него су пристали да у њој влада као краљ, Вукашинов син и наследник Марко. Марко је владао јужном српском Македонијом са седиштем у утврђеном граду Прилепу, који је имао и природни положај врло погодан за одбрану и од старина изграђиван као најтврђе место Пелагоније. У северном делу Вукашинове краљевине власт је имао млађи Марков брат Андријаш.

Припреме за битку

- Дуга припремања и на српској и на турској страни говорила су јасно да се ради о великој и одлучној борби. То се видело већ и по том, што су на бојно поље кренула и оба владара лично, кнез Лазар и султан Мурат са два сина, Бајазитом и Јакубом. У Лазаревој војсци једно крило водио је Вук Бранковић, а друго су сачињавали босански одреди под заповедништвом победника код Билеће, војводе Влатка Вуковића. Са одредима из Босне, дошли су у помоћ Лазару, као старом савезнику, и хрватски „крсташи“, под вођством Ивана Палижне, који је као врански приор имао под собом крсташе витезове Јовановце. Српски властелини с југа нису смели да се у овом одлучном часу одреде за Лазара, делом из страха од огромне турске снаге, делом због недостатка свести о потреби националне солидарности, а делом и из себичних интереса, не увиђајући да ће Лазарев слом само отежати и њихов положај. Константин Драгаш је и угостио турску војску која је преко његове области полазила на Косово и дао јој је и своје помоћне чете. У Турској војсци било је и Срба и Грка који су дошли из покорених области, што је показао пример Константина Драгаша.

- Одлучна борба на Косову збила се на Видовдан, у уторак, 15. јуна 1389. по старом, а 28. јуна 1389. по новом календару. Најважнији извор, Константин Филозоф, казује да су једног српског племића неки завидници тужили кнезу Лазару да ће му учинити неверу. Да покаже ко је вера тај племић, коме је, по доцније уписаном тексту, било име Милош, у згодном часу потрчао је Турцима претварајући се, да хоће да се преда. Кад је дошао до султана, Милош је зарио мач у Мурата. Турци су га, разјарени, сасекли на месту. Народно предање је развило верзију да је Милош извршио своје дело пре почетка борбе. Из других извора добија се да Милош свој подвиг није извршио сам, него да је имао и друштва. Једно писмо босанског краља Твртка помиње дванаест племића завереника, а народна песма два Милошева побратима Милана Топлицу и Ивана Косанчића, два иначе историјски сасвим непозната лица. Ни о самом Милошу историја не зна никаквих појединости. Његово презиме Кобиловић или Кобилић, које се од 18. века мења у Обилић, унели су, по народном предању, тек писци од друге половине 15. века. Међутим, турски извори тврде да је Мурат погинуо или после битке или мало пре њеног свршетка на превару од једног српског скривеног завереника или рањеног борца, док је посматрао исход борбе, која је већ била одлучена у турску корист.

- О самом току борбе зна се сигурно, да су Срби из почетка напредовали и да су потисли одељење султанова сина Јакуба. Влатко Вуковић са Босанцима имао је толико успеха, да је свом краљу, у два маха, слао вести о хришћанској победи. Добро се држало и крило Вука Бранковића. Има сазнања да је Влатко Вуковић уз помоћ једног Хрватског одреда однео победу на левом крилу где је потукао Капичи - Пашу, а Вук Бранковић је на десном крилу поразио Јакуба, млађег сина Султана Мурата. Главна борба водила се око Мазгита и Газиместан. Ту је Кнез Лазар у почетку борбе потукао Сарица - Пашу, међутим након Муратове смрти Бајазит преузима команду и појачан резервом Турске војске и јањичарима улази у срце Лазаревих снага слама њихов отпор а рањеног Лазара је заробио и посекао као одмазду за Муратову главу. За то време Влатко Вуковић се након своје победе повлечи са Косова и враћа у Босну, а Вук Бранковић након победе на десном крилу пристиже у помоћ обезглављеном центру Српске војске и одолева Бајазитовим нападима. Бајазиту је било прече да погуби брата Јакуба наводно за казну због пораза, а у ствари да га уклони као такмаца за престо, али и да сачува војску, јер је на Косову до тада већ изгубио и више војске него што се надао, за походе на Цариград и Солун и борбе за превласт у муслиманском свету против Тимурлена, па је услед недовршене битке и још отпорне Српске војске одлучио да оде кући да би осигурао свој престо. Исход ове битке се може окарактерисати или без победника или као Српска Пирова победа. Такође није јасно зашто је народни певач оптужио Вука Бранковића као издајицу. Он је, зна се, и пре и после Косова био противник Турака и препоручивао везе са Мађарима, а од Турака нити је што тражио ни добио. Њему је народно предање ставило на терет каснији сукоб његових синова са Лазаревим наследником Стефаном и једну каснију заједничку битку Турака, Султана Сулејмана I сина Бајазита, и Ђурађа Бранковића, сина Вука Бранковића, на Косову код Грачанице, против Лазаревих синова Стефана и Вука Лазаревића 1402, у којој су Лазаревићи потукли Ђурађа и Сулејмана I, а вероватно му се није хтело опростити што и он на Косову није нашао смрт уз Лазара и остале српске витезове.

Дни доша же сѣ поѣѣи сокои . и кѣи стѣ
красѣ пелнѣса
и сѣ кѣи
ЗЛА

Последице

- Погибија оба владара, дотле нечувена у историји Балкана, и чињеница што Бајазит чак није остао у Србији, изазвала је утисак да је српска победа потпуна. Босански краљ чак је и неколико недеља касније, јављао пријатељима о победи хришћана и примао честитке. Ни у добро обавештеним Млецима до краја јула још се није знао прави обрачун борбе. Међутим, по Србију последицу су одмах биле видљиве. Без Лазара и без војске, земља је остала обезглављена са женом на престолу и са још непунолетном Лазаревом мушком децом. На српски престо, након пунолетства, је дошао Лазарев син Стефан Лазаревић који је свестан своје немоћи водио мудру политику у почетку као Турски вазал што је доласком на престо 1392. наследио, што је последица не Косовске битке већ надирања Угара са севера. Милица која је тада управљала Србијом 1390. понудила Бајазиту вазалство и ћерку Оливеру, а Бајазит је заузврат бранио Србију од Угара јер је Стефан 1390. имао тек 14. година.
- Бајазит I, као нови султан, је узео за жену Лазареву ћерку Оливеру. Срби су били приморани да плаћају данак Турцима и обавезали су се да ратују у корист Турске. Лазарев син Стефан ће се борити на страни Турака 1402. бици код Ангоре између Бајазита и Тамерланових Монгола. Монголи ће нанети тежак пораз Турцима и заробити Бајазита. Након Бајазитове смрти Србија више није турски вазал, а деспот Стефан се чврсто везује за угарског краља Жигмунда. Много касније, након две мање битке, Турци ће 1459. коначно заузети остатке Србије.
- Лазарева погибија се већ крајем 14. века, схватила као свесна жртва да се очува народна и државна слобода и да послужи као пример за доцнија поколења. Ниједан српски владар није добио толико похвалних слова, и тако топлих, као Лазар. Прва жена списатељ у српској књижевности, монахиња Јефимија, жена деспота Угљеше, је извезла Лазару на свиленом покрову за његово тело молитву и признање за учињену жртву.
- Таква схватања ушла су и у широке народне кругове. Косовска битка се често славила у српској историји и предмет је српске народне епске поезије.

- Vidovdan
- Usnila je dubok sanak
- Oj kosovo kosovo